Шаблон карткі

Траекторыя палёту дрона					
Вуснае лічэнне	Заданне №1	Заданне №2	Заданне №3	Заданне №4	Заданне №5
«Дэтэктар хлусні»	«Маршруты нашых супрацоўнікаў»	«Шыфроўка»	«Аддзел статыстыкі»	«Падбяры ключык»	«Дапамажы бабулі Алене»

Дата поступления в редакцию: 18.04.2025

ПЛАН-КАНСПЕКТ ВУЧЭБНАГА ЗАНЯТКА ПА ВУЧЭБНЫМ ПРАДМЕЦЕ "НАВУЧАННЕ ГРАМАЦЕ" (НАВУЧАННЕ ЧЫТАННЮ) У I КЛАСЕ ПА ТЭМЕ "ЗАМАЦАВАННЕ ВЫВУЧАНАГА МАТЭРЫЯЛУ. ЧЫТАННЕ СЛОЎ З ЛІТАРАЙ *Б*"

Рабчаева Алена Іванаўна

Мэта — абагульненне ведаў вучняў пра вывучаныя літары і гукі, іх характарыстыкі.

Задачы:

замацоўваць уменне чытаць склады і словы з літарай *Б/б* на аснове асвоеных вучнямі спосабаў дзеянняў;

арганізаваць назіранні за парнымі звонкімі / глухімі гукамі [б] — [п], [б'] — [п'];

садзейнічаць узнікненню ў вучняў цікавасці да чытання тэксту пра бабулю, дапамогу ёй і клопат пра яе;

выхоўваць дысцыплінаванасць, культуру зносін у працэсе вучэбнага ўзаемадзеяння.

Абсталяванне: асноўны вучэбны дапаможнік[1], дадатковы вучэбны дапаможнік[2], малюнкі "мост" і "ручнік", выявы Бома і Біма, кошыкі, прадметныя малюнкі з выявай прадметаў, у якіх ёсць гукі [б] і [б'], карткі літар, складоў, апорныя словы да тэксту, рознакаляровыя лямпачкі для ацэнкі і рэфлексіі.

Ход урока

I. Арганізацыйны этап.

Празвінеў званок і змоўк,
Пачынаем мы ўрок.

З якім настроем пачынаем урок? У вас на партах ляжаць рознакаляровыя лямпачкі. Зялёная лямпачка абазначае цудоўны настрой, жоўтая — добры, спакойны, чырвоная — сумны. Падыміце лямпачку патрэбнага колеру. Будзем старацца працаваць так, каб ва ўсіх да канца ўрока быў цудоўны настрой.

II. Паведамленне тэмы і мэты ўрока.

Паглядзіце на дошку.

Разгадайце рэбус.

Назавіце словы.

Хто такі памочнік? *(Той, хто памагае каму-небудзь у нейкай справе).*

А вас называюць памочнікамі? Хто і калі вас так называе? *(Адказы вучняў).*

Сёння мы з вамі замацуем веды пра вывучаныя літары і гукі, будзем чытаць словы, сказы і тэксты з імі. На ўроку пагаворым і прачытаем пра тых, хто прыходзіць на дапамогу іншым людзям.

А вы жадаеце стаць маімі памочнікамі?

III. Замацаванне вывучанага матэрыялу.

3.1. Паўтарэнне вывучаных літар.

Успомнім вывучаныя літары і гукі, якія яны абазначаюць. Звярніце ўвагу на карту горада літар (малюнак 1).

М., ідзі да дошкі, зараз ты будзеш маім памочнікам. Твая задача — выбраць вывучаную літару на карце горада літар, а задача астатніх — хорам назваць гукі, якія гэта літара абазначае.

А зараз я выбіраю літару, М. называе гукі. Астатнія, ўважліва слухайце і пляскайце ў далоні, калі гукі названы правільна.

3.2. Замацаванне паняцця пра цвёрдыя і мяккія

[1]Свірыдзенка, В.І. Буквар: вучэбны дапаможнік для ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай мовай навучання і выхавання / В.І. Свірыдзенка, В.І. Цірынава. — Мінск, 2024. — 184 с.

[2]Свірыдзенка, В.І. Спадарожнік буквара: дапаможнік для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай мовай навучання / В.І. Свірыдзенка, В.І. Цірынава. — Мінск: Нацыянальны інстытут адукацыі, 2021. — 202 с.

Малюнак 1

гукі.

Адкажыце, якія літары ўказваюць на мяккасць папярэдняга зычнага *(е, ё, ю, я, і)*, а якія — на цвёрдасць *(а, о, у, э, ы)*. А вось нашы памочнікі Бім і Бом. Толькі сёння дапамога неабходна ім самім. Дапаможам нашым сябрам?

3.3. <u>Гульня “Раскладзі ў кошыкі”.</u>

Бім і Бом прынеслі кошыкі і просяць вас дапамагчы раскласці малюнкі ў кошыкі. Калі ў слове на малюнке ёсць гук [б], кладзём яго ў кошык Бому, калі гук [бʼ], тады Біму (малюнак 2).

Бяроза, лебедзь, сабака, голуб, яблык, верабей, бульба, цыбуля, аўтобус, кабачок, гарбуз, рыба.

Малюнак 2. — Узор выканання задання

3.4. Адпрацоўка навыку чытання складоў і слоў.

Гульня “Горкі” (на дошцы прымацаваны карткі).

БУ СЫ БА БАН Бі

БА ЛЯ РЫ РА КА НА

Прачытайце вочкамі, па ланцужку. А зараз папрацуем у парах. Знайдзіце і прачытайце словы ў ланцужку складоў *(бабуля, лясы, сыры, рыба, барабан, банка, кабіна)*. Растлумачце значэнне знойдзеных слоў.

Адзін вучань з пары паказвае слова на дошцы, тлумачыць яго значэнне (малюнак 3).

Малюнак 3. — Узор выканання задання

<u>Самаацэнка “Лямпачкі”.</u>

Зараз ацэнім сваю работу. У каго ўсё атрымалася, падыміце зялёную лямпачку, у каго былі цяжкасці — жоўтую, у каго многае не атрымалася — чырвоную лямпачку.

А зараз устаньце тыя, у каго сусед быў добрым памочнікам. Цудоўна!

Але не толькі людзі могуць сябраваць і дапамагаць адно аднаму, але і гукі. Зараз мы пра гэта даведаемся.

<u>Гульня “Чуйныя вушкі”.</u>

Разгарніце падручнік на старонцы 110 падручніка. Якая літара стаіць у першым радку складоў з галоснымі? *(Б)*. А ў другім радку? *(П)*. Закрыйце вушы далонямі і вымавіце гукі [б], [п], паслухайце, ці ёсць голас. Якія гэта гукі? *(Гук [б] звонкі зычны, [п] глухі зычны)*.

Чытаем напаўголаса слупкі складоў з гэтымі гукамі *ба, па; бо, по, ...* закрыўшы вушы далонямі.

Закрыйце вушы далонямі і вымавіце гукі [бʼ], [пʼ]. Якія гэтыя гукі? *(Звонкі зычны [бʼ] і глухі зычны [пʼ])*.

Чытаем напаўголаса слупкі складоў з гэтымі гукамі *(бі, пі; бя, пя ...)*, закрыўшы вушы далонямі, паслухайце, ці ёсць голас

Гукі [б] — [п] і [бʼ] — [пʼ] сябруюць і ўтвараюць пары па звонкасці — глухасці.

<u>Гульня “Востры зрок”.</u>

Адшукайце ў воблаку слоў[3] склады, якія сябруюць адзін з другім і ўтвараюць пары па звонкасці — глухасці. Працуйце ў пары (малюнак 4).

<u>Самаацэнка “Лямпачкі”.</u>

Ацаніце работу пары.

3.5. Адпрацоўка навыку чытання слоў.

Чытанне слоў у слупках, с. 110.

Чытае першы слупок слоў.

[3]Дэманструецца на картках.

Малюнак 4. – Воблака слоў

Якія з гэтых слоў называюць адзін прадмет, а якія – многа?

Які гук вымаўляецца на канцы слова *суп*?

Паслухайце ўважліва, як трэба правільна чытаць словы *зуб, грыб (зу[п], гры[п])*.

Які гук пачулі на канцы гэтых слоў? *([п])*.

Сапраўды, калі на канцы слоў літара ***б***, то чуем не звонкі гук [б], а яго сябра – глухі гук [п]. Такая з'ява ў беларускай мове называецца аглушэнне.

Яшчэ раз правільна прачытайце ўсе словы першага слупка.

Чытаем другі слупок слоў.

Як адрозніваюцца па значэнні словы *рэпа – рэпка, рыба – рыбка*? *(Рэпа вялікая, рэпка маленькая)*.

Паслухайце ўважліва, як трэба правільна чытаць словы рыбка, бабка. Які гук пачулі ў сярэдзіне слоў рыбка, бабка? *([п])*.

Яшчэ раз правільна прачытайце словы ў другім слупку. Працуем ў парах.

<u>Узаемаацэнка "Лямпачкі".</u>

Ацаніце правільнасць чытання суседа. У каго не было памылак пры чытанні, падыміце зялёную лямпачку, у каго былі памылкі – жоўтую, у каго многа памылак – чырвоную лямпачку.

Гук [п] дапамагае правільна вымавіць словы з літарай ***б*** у сярэдзіне і на канцы слоў. Мы ўжо зрабілі шмат работы. Зараз я дапамагу вам як след адпачыць.

3.6. <u>Фізкультхвілінка.</u>

Пятрусь пілуе дровы з татам.
Наташа корміць куранятак.
Алена з мамай грады поле.
Падлогу ў хаце мые Поля.
А я дык граю на дудзе.
Няхай работа лепш ідзе.
Раз, два, тры, чатыры, пяць –
Тупаем нагамі.
Раз, два, тры, чатыры, пяць –
Пляскаем рукамі.
Раз, два, тры, чатыры, пяць –
Будзем нахіляцца.
Раз, два, тры, чатыры, пяць –
Сядзем зноў займацца.

А якую дапамогу вы аказваеце сваім родным?

3.7. Назіранне за амонімамі[4].

Разгледзьце прадметныя малюнкі на с. 110.

Прачытайце словы пад імі. Каго мы называем словам бабка? *(Бабулю)*.

Што яшчэ называем словам бабка? З чаго гатуюць страву бабку? *(З дранай бульбы)*.

Як па-іншаму называецца грыб бабка ці абабак? *(Падбярозавік)*.

Паслухайце загадку[5].

Яшчэ пра якую бабку прыгадваецца ў загадцы? *(Бабка – сталёвае кавадла для кляпання касы)*.

Мы заўважылі, што ў мове сустракаюцца словы, якія вымаўляюцца і пішуцца аднолькава, аднак розныя па значэнні. Таму трэба быць уважлівымі пры сустрэчы з такімі словамі.

3.8. Чытанне тэксту "Любімыя ўнукі".

<u>Падрыхтоўка да ўспрымання тэкста.</u>

Зараз утварыце групы. Паслухайце і адгадайце загадку.

Задача вучняў групы – з картак-літар скласці слова.

Ва ўсіх груп атрымалася слова – адгадка ***блін***.

Чаму на гэтым тыдні кожны дзень трэба есці бліны? *(Масленічны тыдзень)*. Масленіца – гэта апошняе зімовае свята. Свята сустрэчы зімы з вясною. Яно сьвяткуецца на працягу тыдня і напоўнена гульнямі і забавамі, частаваннямі блінамі.

Хто з вас любіць бліны, устаньце.

Хто вам гатуе бліны?

Зараз мы будзем чытаць тэкст, дзе нам сустрэнецца гэтая страва.

Нашы вочкі таксама ўмеюць маляваць круглыя блінцы.

3.9. Фізхвілінка для вачэй.

Вочкі нашы адпачнуць.	(заплюшчваюць вочкі)
Глыбей трэба ўдыхнуць.	(глыбокі ўдых, вочкі заплюшчаны)
Па крузе вочкі пабягуць,	(вочы расплюшчаны, рух вочкамі па гадзіннікавай стрэлцы)
Блінцоў круглых напякуць,	(вочы расплюшчаны, рух вочкамі супраць гадзіннікавай стрэлкі)
Шмат разоў яны міргнуць,	часта міргаюць вачыма
Зноўку працаваць пачнуць.	(вочкі расплюшчаны, на тварах шырокія ўсмешкі)

<u>Прыём "Прагноз".</u>

Прачытайце вачыма назву тэкста. Пра каго будзе размова ў тэксце?

3.10. Першаснае ўспрыманне твора "Любімыя ўнукі".

Паслухайце тэкст і падумайце, ці спраўдзіліся нашы меркаванні?

Чытанне твора настаўнікам.

3.11. Праверка першаснага ўспрымання.

Хто героі тэксту? Чым уразіў тэкст?

3.12. Другаснае чытанне твора вучнямі і аналіз.

[4]Без ужывання тэрміна.

[5]Размешчана на с. 110 «Спадарожніка буквара».

Прыём "Чытанне з прыпынкамі"[6].

Пачынаем чытаць па сказе. Будзьце ўважлівыя, чытайце правільна, старайцеся зразумець прачытанае.

Хто такая Вера?[7]

Колькі ўнукаў у бабулі Веры? *(4)*[8].

Якія імёны ва ўнукаў бабулі?[9]

Як бабуля адносіцца да ўнукаў? *(Любіць іх.)*

Чым былі занятыя ўнукі? *(Яны дапамагалі бабулі.)*

Што рабіў Віктар? *(Палівал яблыні.)* Што рабіў Ігар? *(Карміў карову.)* Чым займаліся Барыс і Іван? *(Майстравалі лаўку.)*

Пакажыце на малюнках Барыса *(Івана, Віктара, Ігара)*.

Як ласкава магла назваць бабуля хлопчыкаў? *(Бора, Ваня, Віця)*.

Ці можна назваць хлопчыкаў памочнікамі? Чаму?

Ці можна назваць унукаў клапатлівымі? Чаму?

Ці можна назваць бабулю Веру клапатлівай? Чаму?

Як паклапацілася пра ўнукаў бабуля? *(Яна нагатавала ім бліноў.)*

Ці хочаце вы даведацца, што было далей?

Чытаем працяг тэксту. Працуем у пары, чытаем па сказе да канца. Будзьце ўважлівыя, чытайце правільна, старайцеся зразумець прачытанае.

Узаемаацэнка "Лямпачкі".

Ацаніце, ці правільна чытаў сусед.

IV. Абагульненне і сістэматызацыя ведаў.

Гульня «Так — не».

Калі выказванне правільнае, падымаем зялёную лямпачку, калі не — чырвоную[10] (малюнак 5).

Малюнак 5. – Узор выканання задання

Выказванні.

1.Унукі былі бабулінымі памочнікамі. *(Так)*.

2.Бабуля частавала ўнукаў пірагамі. *(Не)*. А чым? *(Блінамі)*.

3. Іван еў бліны са смятанай. *(Так)*.

4. Барыс еў бліны з мясам. *(Не)*. А з чым? *(З варэннем)*.

5. Віктар еў бліны з мясам. *(Так)*.

6. Ігар любіць бліны з тварагом. *(Так)*.

7. Бабуля ела бліны з мёдам. *(Не)*. А з чым? *(З маслам)*.

Самаацэнка "Лямпачкі".

Ацаніце сваю работу. У каго ўсе адказы былі правільныя — зялёная лямпачка, у каго 1–2 памылкі — жоўтая, тры і больш памылак — чырвоная.

Як адчувалі сябе бабуля і ўнукі за сталом? *(Ім было прыемна быць усім разам, яны былі задаволеныя.)*

Якая кулінарка бабуля? Чаму вы так думаеце? Прачытайце адпаведны сказ тэксту. *(Усім смачна.)*

Прачытайце апошні сказ. Ці згодныя вы з аўтарам? Дакажыце сваю думку. *(Хлопчыкі дапамаглі бабулі, а яна іх смачна пачаставала. Калі дапамагаеш бабулі, ёй прыемна. Унукі паклапаціліся пра бабулю, а бабуля — пра ўнукаў. Быць памочнікам — добрая справа. Трэба клапаціцца пра сваіх родных)*.

Як вы ласкава называеце сваю бабулю? *(Бабуся, бабулька, бабка, бабулечка)*.

Яна частуе вас блінамі? Хто дапамагаў бабулі гатаваць бліны? Раскажыце пра гэта.

З чым вы любіце есці бліны?

Кірыліца задае вам пытанні. Прачытайце.

Раскажыце, як вы клапоціцеся пра сваіх родных. Як праяўляеце ветлівасць?

V. Падвядзенне вынікаў урока.

Дзеці, сёння вы навучыліся чытаць склады, словы з літарай б, змаглі прачытаць цікавы тэкст.

Што было цяжкім на ўроку?

Самаацэнка "Лямпачкі".

Ацаніце сваю работу. Прымацуйце на дошку свае лямпачкі. У каго ўсё атрымалася, прымацуйце зялёную лямпачку, у каго былі цяжкасці — жоўтую, у каго многае не атрымалася — чырвоную лямпачку.

VI. Рэфлексія. Падзяка.

Прапаную вам выбраць і сказаць «дзякуй» за супрацоўніцтва на ўроку толькі аднаму аднакласніку. Растлумачце, чым ён дапамог.

Я таксама кажу вам «дзякуй» за актыўную працу і дапамогу на ўроку.

Вы вельмі стараліся, былі добрымі памочнікамі, таму ў нас сёння ўсё атрымалася.

Дата поступления в редакцию: 18.04.2025

[6] Пасля чытання кожнага сказа высвятляецца разуменне таго, аб чым чыталі.
[7] Дэманструецца картка са словам.
[8] Лічба размяшчаецца на дошцы.
[9] Імёны хлопчыкаў вывешваюцца на дошцы.
[10] На працягу гульні насупраць імён на дошцы прымацоўваюцца карткі са словамі смятана, тварог, мяса, варэнне, масла.